

F O A I E

pentru

minte, inimă si literatură.

№. 12.

Luni, 24. Martie

1847.

ТЪРГЪЛ ОКНЕІ.

Отъла аре невое де петречері прекъм тръпъла де хаіне, прекъм окіі сеі де лъміпъ ші сѣлетъла сеѣ де плъчере.

Еі віне! Еѣ ам хотърѣт съ петрек кътева зіле до търгъла Окнеі. Nime нѣмі поте дшпѣта: аста а атърпат дела воінда теа, къчі, тревѣе съ щіці, еѣ ам о воіндъ фоарте чѣдатеъ: пъпъ че нѣ воіѣ воі нѣ тѣ пѣіѣ ла масъ такар съ щіѣ къ се рѣчеше сѣпа; пъпъ че нѣ воіѣ воі нѣ къпт, такар съ щіѣ к' оіѣ къпѣта къпънеме лѣі Ліст; пъп че нѣ воіѣ воі нѣ іѣбекъ такар съ тѣ іѣбіаскъ тоте дамеде челе фрѣмоѣе.

Дар, спънецімі, фостаціі ла Търгъла Окнеі? — Дакъ нѣ, еѣ въ дндеміѣ съ мерѣеці; дакъ дін протівъ аді фост, въ дндемн съ маі мерѣеці ші нѣ веці оі къці.

Нѣ въ сѣѣтѣіескъ съ візітаціі кіар гроніле Окнеі де тнде се скоате сареа, къчі де ші м'ам днкредіада дін есперіендъ къ тѣлці дін Дв. аведі інімъ де геадъ ші сѣнде де лімонадъ — ла чеаа че се атіпѣе де компѣтміре, інтерес пѣвлік, ші алтеле, — дар тотъші нѣ воіескъ съ факън тавлоѣ де зрсіта крїміналіцілор, къчі сѣпт окішорі, каре н'ар тревѣі нѣмаі пентрѣ а-тѣта съ плъпгъ, ші ініміоаре каре ар тревѣі пентрѣ алт чева съ батъ.

Мѣлці 'мі аѣ спѣс къ еѣ сѣатън а оі зо мїсантроп, ші еѣ маі къ ам крезѣт'о: релеле лѣмеі аѣ пѣтѣт съ тѣ десѣсте де лѣме; тѣлте нѣмі плак; пентрѣ тѣлте хѣлескъ, къ кът пентрѣ маі тѣлте воескъ съ тѣ арѣт фїлантроп. Де ачеаа, акъм маі тѣлт нѣ зік декът въ роу не воі чеі че прівіегеді сѣртеа крїміналіцілор, съ мїж-лочіці а'і трѣта маі оменѣе. Е десѣла ка зо віноват съ оіе осѣндіт де крїмѣла сеѣ ші де аспрїмеа лецілор, дар нѣ ші де рѣзтатеа оаменілор. Пентрѣ сѣлетъла сеѣ о хранъ чева маі вѣнішоарѣ, пентрѣ тѣ-дѣлареле сале о хаіпъ чева маі днгрїжітѣ, еатъ тот чеі трѣѣе.

Спѣнѣ къ одініоарѣ о рѣндѣнікъ сѣѣ скѣпат не гроапа Окнеі, ші ар оі къзѣт не врадеде тѣі осѣндіт, кареле 'і ар оі фѣѣѣт зрѣтѣорѣла къптек:

„Спѣнемі, драгъ рѣндѣнікъ,
Тот лѣчеше сѣпѣтѣла соаре?
Стеаоа теа дін чер нѣ нікъ?
Кърѣе апа ла ісвоаре?”

Спѣнемі а'і възѣт вр'о даѣ
Не Гафїда теа іѣвїтѣ,
Пѣ а теа матъ, пѣ ал меѣ татъ
Ші дѣтѣрава теа дорїтѣ?”

Есте чїнева не лѣме
Съ гѣндіаскъ л' а теа соартъ;

Поменице аа меѣ нѣме
Оменіреа чеа дешартъ?

Мі аі адѣс вр'о весте вѣпъ;
Дмі презічі тѣ врези віне?
Къчі, ваі міе! де о лѣпъ
Моартеа кемѣ ші нѣ маі віне. . шчл.

Дар съ лѣсъм фантастагоріеа драмеі.

Въ коворіді де вале дп тѣргѣ, внде поетѣл — дак' ар фі врезнѣл — адоарте дп весела тѣртѣрѣ а Тротѣшѣлѣ; внде фрѣтѣседа фемеілор деспѣгѣбѣше пе патѣрѣ де міі де алте слѣженіі че пот съ фіе дп Молдова, внде сімпліатеа се дпгѣлѣ къ елегандѣ; внде modestiea се дптрече къ невіновѣдіеа; внде пріетешѣл се дпгѣлѣше къ аморѣл, ші внде чінева дпгѣлѣше ачеа че нѣ ащеантѣ.

Аколо веді гѣсі фраді ші пріетені; аколо веді петрече зіле ферічіте жѣкѣнд ла валѣрі фѣр' а ші а жѣка, тѣпкѣнд фѣр' а въ фі фоате, дпаморѣндѣвѣ фѣр' а фі дпамораді, ші dorіnd ачеа че п'ар треѣві съ dorіdі.

Аколо нѣ веді дпгѣлні етікета каре с'а лѣдїт де прїп орашеле челе маі марї а Европеі пѣлѣ ші прїп тѣргѣшоареле челор маі мічі провиндіі а Молдовеі. Дателе, фѣрѣ а фі стрейне де естетікѣ, нѣ аѣ претендііле капрїдіоасе а дешѣртѣчївней ка пе аїзѣреа. Нѣ те дптреабѣ де аї воеріе саѣ де ешї дп слѣжѣвѣ петрѣ ка съ фїі дп содіетатеа лор; нічі дакѣ аї фрак ші тѣлѣшї алѣе петрѣ ка съ іптрї дп контроданѣ. Асеміне мерїте ші дрїтѣрї че пе ла Фокшанї тревѣіе съ ле аївѣ чї нева неапѣрат, дп тѣргѣл Окпеі сълт рїдікѣлѣсе. Аколо мерїтѣл персонал е маі віне хѣрѣзіт фїеше-кѣрѣіа декѣт ла о іп-

стандіе жѣдекѣторѣаскѣ внде се чер челе маі адесеорї формалїтѣді петрѣвїпчоасе.

Дар че фак! Вѣд къ ам фѣкѣт о еле. діе поетікѣ фѣрѣ съ прїнд де весте къ скрїіѣ дп прозѣ. Поате алдіі воеск съ шїе ші алт чеѣа деспре тѣргѣл ачест фе. рїчіт. Шїѣ къ вп деограф тѣ ва дптреѣа, кѣм стѣ тѣргѣл ачеста дптре тѣндїі Карпаділор; шїѣ къ вп мінералог тѣ ва дптреѣа, че фел де саре есте ла окпѣ ші че фел де піетре пе талѣл Тротѣшѣлѣ; дар аша прекѣм еѣ нѣ ам кѣподїндѣ нічі де деографіе, нічі де мінералодіе, нічі де математікѣ, ле рѣспѣнд къ нѣ ле пот да лѣтѣрїре дпайте де а'мі да лекціі.

Шїѣ къ поате съ маі фіе вп літерат каре съ тѣ критіче де алеѣереа съжѣтѣлѣі, кѣрѣіа дї даѣ тоатѣ дрептатеа фѣр' а тѣ пѣтеа десвінї. Дар ам вп кѣвѣнт: декѣт съ м' апѣк съ пѣлпг лѣкѣрѣрї вредніче де рѣс; декѣт съ дескрїі воїажѣрї пе каре нѣ лѣам фѣкѣт нічі одатѣ; декѣт съ дескрїі ресѣоасе кѣнд веаѣ кафе; декѣт съ фак тѣѣлѣрї де фѣртѣлѣ ші де сѣѣртареа корѣѣіеі шезѣнд дп касѣ статорнікѣ, маі віне воїѣ фаче ачеа че воеск, кѣчі пѣмаі кѣнд воеск сълт ші скрїітор, ші астор, ші салахор, ші поет ші орї ші че; іар кѣнд нѣ, дпмі трек времеа кѣптѣнд, рѣжѣнд, глѣмїнд, шезѣнд, тѣпкѣнд, dormїнд, вісѣнд шчл. Лас алтора съ кѣпте фантеле стрѣтѣшїлор, прогреселе веакѣлѣі, ші еѣ воїѣ рѣде.

Дар съ віѣ ла съжѣтѣл меѣ.

Ка съ дпдеплінеск тѣтѣ даторїа вѣдї скрїітор негѣндїтор, ашї гѣсі тѣлте де зіс: ашї арѣта кѣм се скалдѣ оаменїі дп Тротѣш; ашї дескрїе кѣрѣереа вндѣлѣсѣ а ачестѣі рѣѣ; ашї пѣшѣра піетрїле челе

марі ші челе маі тічі каре ресар не лъпгъ ачест рѣѣ ка флориле не лъпгъ алте пѣрае. Дар петречереа теа не локѣриле ачесте а фост еарна, кънд чінева е сіліт съ се окъне де vizite, де валѣрі, де серіпаде, де петречері ші де кънощінга челор че трѣск дп тѣргѣл ачеста. Соціетатеа аіче се дппарте дп треі класе: повілі, шаѣгѣі ші пегѣдіторі. Де аш воі аш фаче ші маі тѣлте класе; аш деосеві жідовіі дпн крещіні, діганіі дпн гречі, сѣрвіі дпн ромѣні, воеріі чеі маі тѣрішорі дпн чеі маі тѣрѣнцѣі; дар дпні віне маі вшор съ зік де треі класе цепенале. Окъпадіеа чеа маі дпсетпатъ а окпенілор есте сарае: вніі о тае ші вніі о спекѣлеазъ.

Катарра есте ка зп порт ал негодѣлві ші катарашѣл ка зп ацент ші патрон ал Окпенілор. Сокот къ е де прісос съ въ тѣлмѣческ че ва съ зікъ катараш: щіді къ окпеле сѣнт даге дп арендъ ші ле діне зп воер дела Бѣкѣрещі, ші дар тревѣе съ дпцеледеці къ кътѣрашѣлві есте дпкредіпдатъ къвтареа ші тот інтересѣл слѣжѣеі. Кътѣрашѣл се скітебъ ка ші арендаторѣл. Ачел де астѣзі есте зп от вреднік де лавѣл. Еѣ дпсъ пѣл воіѣ лѣзда пентрѣ ка съ пѣ креадъ ел дпсѣші къл тѣгѣлеск, дар воіѣ зіче: феріче де ачела че щіе а zіді монѣменте дп ініміле оамелілор!

„Чіне а 'тподовіт кътаре вісерікъ? — Лѣчепѣл! — Кѣм трѣск кътѣріі сермані? — къ ажѣторѣл кътѣрашѣлві! — Чіне а 'пѣліт каса кътѣреі вѣдѣве? — Лѣчепѣл! — чіне а 'пѣстрат кътаре фатъ серманъ? — кътѣрашѣл!“

Ачесте сѣ ворѣеле овѣдеці.

Дар . . . сѣпівда де постъ тіа веніт ші тревѣе съ зік: Adio ла тѣргѣл Окпеі! 1847, Іанѣаріе 8.

Г. Сіон.

Плѣгѣріа ші пѣсторіа саѣ дппѣрдіреа впеі мошіі дп деаріне ші фѣражѣрі. *)

Стѣдіа компаратівъ а агрікѣлтѣреі дпн Молдавіа къ ачел дпн Церманіа, Франга ші Енглітера, се пѣте редѣче ла пріпчіпії атѣт де сімпле, кът фіе чіне къпоскънд дрѣтѣл че аѣ дѣс не алте падіі ла о старе дпайнтатъ де економіе, съ поатъ пѣші къ дпкредере дп тоате лѣкѣрїле де десѣлїре а індѣстріеі агріколе дпн патріе.

Мѣестріа агрікѣлтѣреі се еспѣне къ термініі фоарте лесне де дпцелес; дпсъ токмаі ачестъ вшѣрїндъ, пѣрѣтъ дп теоріе, фаче ка агрікѣлтѣра резопатъ съ фіе чеа маі греа, чеа маі адѣнкъ ші чеа маі дпвѣдатъ дпн мѣестрііле індѣстріале, дѣпѣ към зіче зп вестіт скріітор енглез. **) Ші дп адеѣр, чіне пѣ щіе къ індѣстріа агріколъ есте мѣестріа каре продѣче пѣлптеле ші дпмѣлдеце довітоачеле неапѣрат тревѣітоаре пентрѣ дпдестѣлареа невоілор отѣлві? Ші пріп ѣрмаре, чіне пѣ щіе къ пѣтѣнтѣл впеі мошіі се дппарте

*) Акѣт кънд о партідѣ орекаре се дппѣлпъ ші ла поі а пѣта ші а дпфера економіа вітелор, ка о віацѣ кърат помадікъ, кареа ар тревѣі а се пѣрѣсі, деспредѣі ші стерпі къ тотѣл, е де інтерес а чіті ші зп контра. Де ачееа ретіпѣрїт ачест артїкол ші дп фоіеа пѣстрѣ; віне ера дакъ дп авеам ші маі комплет. Ped.

**) Хѣте, дп історіа Енглітереі.

дн дѡъ пѣрді, дѣпъ ачесте дѡъ скопѣрі а агрікултѣреі? Днсъ кѣтъ дпгіндеге де пѣтѣнт тревѣе съ дѣтм фіе кѣріе дпн ачесте дѡъ ратѣрі а економіеі, ші че дпріѣріе практикѣ поате съ айѣв о дпгпѣрдіге де пѣтѣнт асѣпра венітѣлѣ пѣвлік ші партікѣлар, дѣпъ кѣтм се ва кѣтта ачеста маі пѣлат кѣ пѣсторіа саѣ маі пѣлат кѣ пѣлѣгѣріа; аколо дпгпмпіпѣтм гревѣтѣдї маі марї декѣт кѣтм пот а ші ле дпкпнѣі оаменїі де рѣнд. Спре а дпльѣтѣра тоате гревѣтѣділе, вом лѣа дп ажѣтор есперїендіа вѣкѣрілор трекуте, вом ащерне дпнапнтѣа Молдовенїлор прпнчпїле радїкале а а грїкултѣреі пагїлор чївілізате ші дпн пѣдїріле алтора, вом дпвѣда ачѣеа че тревѣїтм а фаче, пѣнтрѣ ка съ пѣтем аѣеа о агрікултѣрѣ дпвѡгѣдїтоаре, прогресїѣ ші проспѣрѣ, пѣ пѣмаї пѣнтрѣ тпмпѣл де фадѣ, дар пѣнтрѣ ші ачел вїітор.

Кѣнд кѣтѣтм ла старѣа дп каре се афла Церманїа кѣ чпнчїзечї де апї маї дп зрѣтѣ афлѣтм, кѣ пѣтѣлѣтѣл мошїлор еї се дпгпѣрдеа дп кпнѣл зрѣтѣтор: $\frac{4}{5}$ ера менїт пѣнтрѣ прѡдѣчѣреа грѣпелор ші о а $\frac{1}{5}$ парте, пѣнтрѣ ачѣа а фѣражѣрілор; астѣзї дпсъ ачѣастѣ царѣ, атѣт де дпнапнтатѣ дп агрікултѣрѣ, аре о дпгпѣрдіге кѣ тотѣл деосевїтѣ де ачѣа веке, пѣмаї „о а $\frac{1}{5}$ парте дпн ѣварїне прѡдѣче грѣпѣ ші $\frac{4}{5}$ фѣражѣрї.“*)

ѣеара дп каре гѣсїтм астѣзї о дпгпѣрдіге че сеатѣпѣ кѣ ачѣеа че се афла дп Церманїа кѣ 50 де апї маї дпнапнтѣ есте Франціа; аколо домпѣще пѣлѣгѣріа;

їар ѣеара дп каре гѣсїтм о дпгпѣрдіге че сеатѣпѣ кѣ ачѣеа де астѣзї а Церманїеі, есте Енглїтера, аколо домпѣще пѣсторїа. Се кѣтѣтм дарѣ маї де апроапе дп агрікултѣра Франціеі ші а Енглїтереі, ка съ vedem дп че стѣ вѣлѣтатеа пѣлѣгѣріеі ші а пѣсторїеі.

Кѣ зп век маї дпнапнтѣ пѣ ера пїчї о деосевїре дптре агрікултѣра енглеѣл ші дптре ачѣа франдеѣл: пѣлѣгѣріа ші пѣсторїа дпшї дпгпѣрдеа пѣтѣлѣтѣл зпѣї мошї дптр'о прѡпордіе, че сътѣпна фѡрте пѣлат дп ачесте дѡъ ѣерї. Де атѣнче ші пѣлѣл астѣзї, Франціа аѣ апѣкат пе калеа пѣлѣгѣріеі; їар Енглїтера пе калеа пѣсторїеі ші аѣ ажѣнс де а авѣ астѣзї реѣлѣтателе зрѣтѣтоаре: „Дп Франціа зп ектар де пѣтѣлѣт адѣче пѣмаї 204 леї; їар дп Енглїтера 456 леї.*) Кѣ зп кѣвѣнт, кѣ кѣт дптр'о ѣеарѣ пѣлѣгѣріа се гѣсеїге маї дпгпнѣсѣ декѣт пѣсторїа, адїкѣ: кѣ кѣт дпгпндегеа ѣеарпїлор есте маї марѣ декѣт а фѣражѣрілор кѣ атѣта венїтѣл мошїлор есте маї мїк, дѣпъ кѣтм vedem ачѣаста дп Франціа; ші дпн прѡтїѣлѣ, кѣ тот дптр'о ѣеарѣ, пѣсторїа ковѣршеїге пе пѣлѣгѣріе, кѣ атѣта венїтѣл мошїлор есте маї марѣ, дѣпъ кѣтм vedem ачѣаста дп Енглїтера, Церманїа, Оланда, Белдіа ші Елѣас.

Кѣпоскѣнд акѣтм реѣлѣтателе прпнчпїлор пѣсторїеі ші а пѣлѣгѣріеі, де пе есперїендіїле фѣкѣте дп Церманїа, Франціа ші Енглїтера, с'ар кѣвенї ка съ траѣпѣт ші дпн агрікултѣра Молдавїеі прпнчпїлѣ ра-

*) Вѣзї Emile Jacquemin, дп картеа l'Allemagne, agricole, industrielle et politique, edїїа дпн 1843, паїїна 47.

*) Вѣзї memoареле чїтїге ла академїа пїїнделор дпн Парїе де кѣтрѣ D. Dezobris: депѣтат ал Дордонїеі дела 1843 дпкоаче, че саѣ пѣвлїкат ші дп жѣрналѣла le Siècle.

дікал ал лѣкрърілор салѣ трекъте ші презенте, ка аша щіндъ unde am fost ші unde am ajuns, се пѣтем адеце калеа пе каре авем съ апѣкъм љн вѣторіме.

Еѣ нічі декъмъ нѣ тѣ сътедеск де а љнпрепрінде съ фак аіче о еспѣнере деплінь; къчі спре ачѣаста се чер о тѣлѣдѣме де докзменте автентіче ші маі тѣлт љнтінде де кът ачѣа че маіам хотърѣт а да ачестві артікол.

Еѣ сімѣдеск чева негрѣ ші греѣ, че тѣ змпле де гріжі ші де љнтрістаре, ші дар ла вѣтоареа просперітате а агрікълтѣреі патріеі прівінд, тѣ љтѣърѣтез а зіче чева такар, рѣгънд пе фіе-каре де а пріімі декларациа тѣа, къ љн тоате фак австракціе де опі че персоналітате.

Нѣ есте маі mare dășman ал интересрілор поастре декът ігноранціа; пе ачѣаста, маі љнаіте де тоате, аш тѣстрао къ амърѣеа че о поате гъсі чінева љн кърѣла D. de Gasparin?*) . . . Аѣ доарѣ агрікълтѣра деріі нѣ се афѣ љн прогрес? Аѣ доарѣ къщівріме тошілор љн кърѣере де 15 ані нѣ с'аѣ љндоіт, љнтрейт, ва љн къ ші љнпѣтріт пе зне локърі? Аѣ доарѣ нѣ се арѣ асѣзі љн деарѣ дін зі љн зі тот маі тѣлт? Че зік економіі пострі де асѣзі деспре лѣкръріле лор? Нѣ љн чеп а спѣне къ фалѣ лѣкрѣл ачѣла чеі о къпѣ маі тѣлт ші љн каре се сілеск ка зпѣл пе алѣл съ љнтреакѣ. Презентѣл агрікълтѣреі молдовене пѣл азз роеліодѣл

тоці? Каре економ нѣ се сілесце аш тѣрі царініле? Ам фѣкът тѣлте арѣтѣрі, љмі мерѣе віне велніда. Іатѣ пріпчпѣл радікал ал агрікълтѣреі де асѣзі љн Молдавіа ші маі алес љн деара де сѣс. Чер акъм дела тоці прорпріетаріі ші арендаріі дерей, ка сѣмі спѣлѣ де каре пріпчп се дін: де пѣсторіе? Кънд поі ведем къ спекълаціа вітелор аѣ ajuns а фі о повоарѣ печесаріе ші пѣтърѣл лор аѣ скъзѣт љн грѣмада попорѣлѣі. Де пѣл гѣріе? Кънд поі ведем къ пе де о парте преѣл пѣнеі съ тот рѣдікъ; ші пе де алта економѣл есте невоіт аш преѣче пѣінеа љн спіртѣл ачѣла, љнпротіва кърѣе одініоарѣ воерімеа деріі фѣкъсе черере ла Домн. *)

Пріпчпѣл пѣсторіеі домнеа љн царѣ пе тімѣріле кънд воеводѣл Калтемір зі чеа къ зп вѣк маі љнаіте, къ молдовеніі арѣ пѣдін, самѣнѣ пѣдін, ші сѣ черѣ тѣлт. Пе кънд вітеле молдовене ера вестіте ші маі къ сеамѣ каіі чеі дін партеа тѣнтѣлѣі нічі ла фѣптѣрѣ, љсѣ фоарте вѣртоші ші траінічі ла тѣнкѣ ші ла копіте аша де тарі, љккът нѣ аз треѣвіндѣ де а фі потковіді, такар де ші аѣ а мерѣе ла опі че дрѣмѣрі греле; іар чеі дін партеа къмпѣлѣі маі тарі ші маі орѣтоші ла фѣптѣрѣ, потрівіді ла чолап, маі гравнічі ші маі траінічі, ші нѣ сѣнт іѣвіді пѣмаі де леші ші де зпгѣрі; чі ші де тѣрчі, каріі аѣ ші паріміе: Аѣем ділѣвірі, богдат вартірі меншѣрдір. Аѣкът зп тѣнѣр персіенеск ші за кал молдовенеск

*) Bezî scrioarea de agrikulturb par Mr. le Comte de Gasparin, pair de france membre de l'Academie des Sciences, la loкъл unde зі че l'ignorance est le plu grand ennemie de nos interets.

*) Bezî анафораа аднѣрїі обществї кърѣ Домнѣл А. К. Маврокордат дін 1783 Іаіне 15. љн кълндарїѣл дін 1845.

сънт маї сльвїдї де кѣт тодї чеїмалцї. *) De ar фї пѣсторїа дн агрїкѣлтѣра де а-стѣзї а церїї; атѣоче ам тревѣї съ авем режѣлтатѣрї апалоаце кѣ ачеле а енглезї-лор, шї вїтеле молдовене съ фїе астѣзї аша де вестїте ка ачеле енглезе шї ма-цеаре, а кѣрора репѣтадїе нїче ера кѣпо-скѣтѣ дн лѣте, пе кѣнд ачеле молдове-не ера агѣта де кѣзтате! De ачеа, ватѣр де аш авеа днпротїва теа пре тодї го-сподарїї церїї, нѣ тѣ воїѣ сфїї але спѣне, кѣ с'аѣ авѣтѣт дела прїнчїпѣл пѣсторїеї, кѣ аѣ лѣсат калеа чеа веке шї вѣтѣтѣ, пре каре мерцеаѣ вѣтрїнїї, шї нѣ пѣмаї кѣ аѣ пердѣт авантажїрїме еї, дар апої аѣ шї апѣкат о кале нѣѣ, некѣпоскѣтѣ, а кѣ-рїа фолосѣрї презенте сънт ефетере пре-гѣтїнд о вїїторїме прїмеждїоасѣ пентрѣ царѣ! Шї дн адеѣѣр, че фачем пої кѣ пѣгѣрїа де астѣзї? Стоарчет авѣдїа че аѣ грѣтѣдїт веакѣрїме трекѣте дн пѣтѣп-тѣл церїї, фѣрѣ чеа маї мїкѣ пѣсаре де вїїторїме шї де вїнеле обѣдѣск!

Кѣнд чїнева нѣ пѣстрѣазѣ кѣ сфїнде-нїе овїчеїѣл чел векиѣ шї вѣн ал церїї, де вѣнѣ сѣатѣ, ел есте аша де орвїт, кѣт нїчї пе алтѣл ноѣ де каре се аніѣ съ нѣл поатѣ кѣпоаще де вѣн саѣ де рѣѣ: кѣчї кѣм с'ар пѣтеа тѣтпла алїнтреле знїї, че мергѣнд дн вобот шї вожѣвїнд, пѣрѣсе-ще челе веки, де шї сънт вѣне, шї се а-пѣкѣ де челе нѣѣ, де шї сънт реле? Нѣ! Нѣ тоате челе веки сънт реле, дарѣ нїче тоате челе нѣѣ вѣне. Орічїнеа агрїкѣлтѣ-реї молдо-ромѣне есте фѣрте веке, прїн-чїпѣл еї дн гѣсїм дн агрїкѣлтѣра фаїтѣ-

сеї цїнте, ла кареа се пѣтеа шї дїктаторї ачеї че се окѣпа кѣ пѣтѣпѣл. Ла Ро-манї, токмаї шї дн ал доїле вѣк маї дн-паїнтеа ереї крещїнещїї, се кѣпоащеа пѣ-сторїа агѣта де вїне, кѣт Катон чензорѣл днтреват: каре ар фї чел маї дїгѣтѣї шї маї сїгѣр мїжлок де днавѣдїре дн агрїкѣлтѣрѣ? рѣспѣнсе: Bene pascere, адїкѣ, дѣпѣ кѣм фѣчеаѣ молдовенїї пѣлѣ маї дѣзпѣзїї. Днтреват дѣпѣ ачеа, каре ар фї чел де ал доїле мїжлок де днавѣдїре? Рѣспѣнсе: Mediocriter pascere, шї каре ар фї чел маї де пе зрѣтѣ? Рѣспѣнсе: Male pascere, днкѣт кѣ сїстемѣл пѣсторїеї шї рѣѣ пѣскѣндѣсе, тот се днавѣдїще чїне-ва. Днсѣ се лѣсѣт векимеа, кареа де шї депѣртатѣ де ної, тотѣш днкѣ се пѣстра-сѣ дн царѣ, шї сѣ пе днтоарчет їарѣш ла падїїле лѣмінате шї прїн цїфре статї-стїче се пе днкрѣдїндѣт шї маї тѣлѣт, кѣ кеар рѣтѣшїдѣрїле днвекиѣлѣї трѣнкїѣ ал агрїкѣлтѣреї стрѣтмошещїї, пе каре ам дн-дрѣспїт ал кѣрма, сънт маї преферавїме дѣкѣт ефетерїле поастре лѣкрѣрї дн дї-рекѣдїа прїнчїпѣлѣї пѣгѣрїеї.

D. Michel Chevalier *) окѣпѣндѣсе кѣ прїнчїїїле пѣсторїеї шї а пѣгѣрїеї зїче, кѣ дн Енглїтера вѣде домпнеще пѣсторїа, 23 мїліѣне де ектаре, лѣкрате де 8 мїл. де оаменї, даѣ 5; дн време че дн Фран-дїа, вѣде домпнеще пѣгѣрїа, 43 де мїл. де ектаре, лѣкрате де 21 мїл. де оаменї, даѣ нѣмаї 2. Тот пе о днгїндере де пѣ-тѣпѣт, енглезїї дїн де патрѣ орї маїмѣлѣте

*) Скрїсоареа Молдовеї фѣкѣтѣ де военѣдѣл Каутемїр.

*) Безї бїбліогрѣфїа фѣкѣтѣ де ачест депѣтат шї професор де економїа полїтїкѣ ла коле-дїїѣл Франдїеї дїн Парїс дн жѣрналѣл де а-грїкѣлтѣрѣ дїн 1845, фаѣа 259.

вите декът французіи, ші вителе енглезілор съвт дндойт маі греле декът але французілор. Аша дарь тот де не о деопотривъ днтіндеге де пѣтъвт, енглезіи капѣтъ де оут опі маі мѣлтъ хранѣ декът французіи. — Ън агрїкълтор енглез продръче 2145 леі, іар ън агрїкълтор француз нѣмаі 645 леі*), кѣ тоате кѣ чел днтѣіѣ аре нѣмаі жѣмѣтате де днтіндегеа пѣтъвтѣлѣ челѣ днтѣіѣ, кѣ ън кѣѣлт, енглезіи капѣтъ кѣ нѣсторіа 10 грѣвде днт ѡна де семѣндѣ; іар французіи кѣ пѣгѣрїа авїа нѣмаі 5. — Ампердїгеа пѣтъвтѣлѣ ѡнеі мошіі се фаче дѣпъ ачесте дѣбъ прїнчїпе, ші дѣпъ днтѣетатеа че вом да пѣгѣрїеі саѣ пѣсторїеі вом доѣнді реѣлтате вѣне саѣ реле. Де вом лѣа прїнчїѡѣл пѣсторїеі, адїкѣ: не ачел векиѣ ші вѣн че саѣ пѣрѣсіт, атѣнче вом мерѣе не калеа Церманїеі, Фландреі, Оландеі ші Енглітереі. Де вом лѣа прїнчїѡѣл пѣгѣрїеі, ачела ла каре пѣѣвїт астѣзі, атѣнче апѣѣлт не калеа кѣпоскѣтъ де реа, не каре о аѣ пѣрѣсіт Церманїа ші Енглітера, ші днт каре астѣзі днсаш Францїа се сімѣе де а скѣпа дѣпъ кѣм не пѣтем днкредїнда днт тоате лѣкрѣрїле вѣрѣадїлор че се окѣпъ кѣ асете не проблемете: Ам ачѣастъ дїректїе вѣзвѣрт ші не авторѣл**) чел маі попѣлар днт Францїа, кареле аѣ ажѣнс а фї ѡн Беранже, дн прївїреа агрїколѣ еспрїмѣндѣсѣ

*) Bezí ediția din 1844 а вѣрѣѣлї: La France et l'Angleterre comparées sous le rapport des industries, agricole, manufacturière et commerciale, par Gatineau de la Roche, ancien élève de Rovelle, pag. 29,

**) Bezí Maître Jacques Busault дн le guide du comius et du propriétaire, фада 29.

дн вртѣторїѣл кїп: Plus on sème, moins on récolte — Plus on veut avoir, moins on a.

Si tu veux du blé, fais des prés.

Le près donne du foin, le foin nourrit le bétail.

Le bétail fait du fumier et le fumier produit du grain.

Les prés reposent la terre de blé, vous aurez après un prés triple récolte de blé.

Aussi, ai-je dit, qui laboure toujours, ne portera point culote de velours, et celui qui ne fait pas de prés ne récolte pas de blé.

Ам котро аѣ апѣкат агрїкѣлтѣра молдовенїлор? Ашаі кѣ мерѣе не калеа че о лѣсарѣ Церманїа ші Енглітера ші днт кареа днсаш Францїа се сімѣе а се авате? Сѣ не фолосїм дарѣ де черкѣрїле фѣкѣте де паѣїле чївїлїзате, ші се не грѣвїм а не днтѣарче ла сістемѣл векиѣ де економїе а церїї, ла ачел сістем де пѣсторїе че есте астѣзі адоптат де тѣте паѣїле че просперѣѣз дн агрїкѣлтѣрѣ. Тїмпѣл де дндрептаре днкѣ пѣ е треѣт, ші, де ші нѣмаі де пѣдїн тїмп неам ретѣчїт, тотѣш чїкатрїчїле рапелор че неаѣ фѣкѣт позтатеа пѣгѣрїеі пѣ се вор шерѣе нїчї дела вртанїї пострї. Дорїнда нѣострѣ ар фї, ка сѣ не опрїм ші сѣ пѣ маі нѣрїм рѣѣл, спре а пѣ ажѣнѣе ка днт днсаш авѣѣл лѣкрѣлѣ се рѣсарѣ ші ла пої дн дарѣ пропѣшїрїле. Де ам вої сѣ не днвѣдѣт днт паѣїма ші іспїта алтора ші сѣ не фолосїм, атѣнче дн лок де а кѣѣта де а шѣрї днт зї дн зї днрїнїле, де а не днкрѣка кѣ повоара ѡнеі мѣнчї, маі марї де кѣт пѣтереа че авем спре а о фаче дѣпъ кѣм се кѣвїне, де а лѣкра мѣлтѣ днтїндеге де пѣтъвт кѣ мѣлтѣ келѣѣалѣ, ші

prin ȧrmare, de a dobъndi prodъktъri скъm-
 пе шѣ пѣдѣне: маѣ vine се кѣзтъm а скѣте
 дѣn пѣдѣn пѣтъnt мѣлтъ roadъ, prin ȧr-
 mare, кѣ пѣдѣnъ келтвемъ, шѣ ефѣnъ, шѣ
 кѣ атѣта маѣ ефѣnъ, кѣ кѣт не vom дѣне
 маѣ мѣлт de пѣсторѣ декът de плѣгъrie.
 Кѣ зп кѣзтъnt молдованѣл adoptъnd о агри-
 кълтъръ резонатъ, фѣе консерватѣв кѣ дѣ-
 счернѣтате дн овѣчѣзрѣле челе веки а цереѣ
 шѣ пропъшѣтор кѣ прѣденѣе дн лѣкрѣрѣле
 челе нѣкъ, каре сѣнт сѣлѣдѣ сѣ днтродѣкълъ.

I. Ionescu.

A N A Ш I A P A H Ѣ Л.

(Кълтек векѣъ.)

I.

Ох! ачел арап
 Негрѣ шѣ възат,
 Шѣ кѣ солзѣ не кап,
 Чѣnѣт de вѣрсат,
 Ъnde'л vezѣ днвлѣжд,
 Нѣ маѣ поудѣ рѣзжд.

Шасе галиоане
 Ла Брѣла сѣс
 Марфъ de кокоане
 Пентрѣ мѣлиоане
 Тѣрчѣй аѣ адѣс.

Ана жѣна флоаре
 Дела Фѣлѣнѣ
 Vine рѣзътоаре
 Ка о сѣрѣзътоаре
 Ла Брѣла 'н Скѣѣ.

Іар ачел арап
 Негрѣ шѣ възат,
 Шѣ кѣ солзѣ не кап,
 Шѣ адѣнк вѣрсат,
 Кѣ мѣстаца расѣ
 Зѣче: че фрѣмоасѣ!

II.

Ноаптеа песте валѣрѣ
 Сѣ лѣсѣ de свор;
 Трѣстеле кавалѣрѣ
 Рѣсѣнъ не талѣрѣ
 Кълтече de dor.

Ана фрѣмъшѣкълъ
 Не'нчетат плѣнѣеа
 Шѣ 'нтр'о лѣнтрѣчѣкълъ
 Дѣлчеа мѣтѣтѣкълъ
 Дѣнѣреа тречеа.

Ано, Аnѣшоарѣ,
 Крѣnѣшор плѣнѣжд,
 Пасѣре че своарѣ
 Шѣ сѣнт арѣnѣоарѣ
 Пѣне капѣл влѣжд.“

„Тѣнѣрѣ фетѣцъ
 Ка зп trandaфѣр,
 Кѣ мѣкълъ гѣрѣдъ,
 Кѣ лѣнѣгълъ косѣдъ
 Косѣдъ de фѣр.

„Bino тѣ кѣ mine
 Сѣлтанъ сѣм фѣѣ,
 Еѣ am чѣнчѣ грѣдѣне,
 De сараѣрѣ плѣне;
 Роаве шанте мѣѣ.“

Ана нѣ рѣсѣнѣсе;
 Днсѣ се 'нкѣнъ;
 Лѣзна 'н порѣ с' аскѣнѣсе:
 Ъndeле пѣтрѣнѣсе
 Таре волворѣ.

Іар ачел арап
 Негрѣ шѣ възат,
 Шѣ кѣ солзѣ не кап
 Зѣче: Че пѣкат!

(Paris.)

D. Bolintineanu.